

Artikkelit

Pääkirjoitus
22.8.2024

Työpaikkojen kato ennakoi vaikeita aikoja

Tuoreimmat työttömyyskatsaukset hätkäyttivät eri puolilla Suomea, kun ne tulivat julki tiistaina. Tilanne maan eri osissa on erilainen, mutta kaksi ikävää suuntausta näkyy kaikkialla: Avointen työpaikkojen määrä on kääntynyt jyrkkään laskuun, ja samaan aikaan etenkin pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvussa.

Varkaudessa muistetaan vielä hyvin kolmen vuosikymmenen takainen lama-aika, josta toipuminen vei vähintään koko 1990-luvun. Monessa perheessä laman iskusta ja niiden seurauksista ei ole toivuttu kokonaan vieläkään. Pahimmillaan Varkauden työttömyysaste oli 20 prosentin tuntumassa, joten tuorein 14 prosentin lukema ei onneksi ole vielä aivan samalla tasolla. Työttömien määrä on kuitenkin kääntynyt kasvuun, ja kun yritysten investointitahti on samaan aikaan ennätyksellisen matala, enusmerkit tulevalle talvelle ovat hyvin heikot.

Työttömyys, varsinkin jos se

pitkittyy, on suuri onnettomuus sekä jokaiselle sen kohtaavalle ihmiselle että koko yhteiskunnalle. Työttömyydestä kärsivien ja heidän perheidensä elämää koettelevat myös hallituksen monet leikkaukset, joista moni osuu kipeästi samoihin ihmisiin. Työttömyyskorvausten lapsikorotusten poisto ja 300 euron suojaosan katoaminen aiheuttavat vakavia ongelmia monessa perheessä.

Uudet, kuntavetoiset työllisyysalueet aloittavat toimintansa ensi vuoden alussa, ja jo nyt tiedetään, että startti osuu hyvin vaikeaan tilanteeseen. Keski-Savon neljän kunnan yhteinen työllisyysalue on alusta asti suunniteltu siltä pohjalta, että se sat-saa asiakkaiden kohtaamiseen, ja työllisyysalueen neljästä kunnasta saa oman palvelupisteen. Valtiolta tuleva rahoitus toimintaan ei kuitenkaan kasva, vaikka työttömyys pahenee, joten työllisyysalueet aloittavat työnsä vähintään yhtä vaikeassa tilanteessa kuin hyvinvointialueetkin.

”

Startti osuu hyvin vaikeaan tilanteeseen.

TORSTAI

Nimipäivät

Tänään: livari ja livo
Ortodoksit: Aleksi, Aleksis, Ali ja Severi
Ruotsinkieliset: Ivar
Huomenna: Signe ja Varma
Ortodoksit: –
Ruotsinkieliset: Signe ja Signhild

Päivän sana

Hyvin hän on kaiken tehnyt. Kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan.
Mark. 7:37

Horisontti
Juuso Kokkonen

Etähoivakäynnillä ei yhdellekään ovelle koputeta eikä yhtään kynnystä ylitetä

Olisi tehtävä kaikkensa, jotta välttäisi saman levyn toistamista, väsyneitä assosiaatioita, laiskaa ajattelua eli yhteen ja samaan kirjaan viittaamista. Mutta aika ei mahda itselleen mitään, vaan se kerta toisensa jälkeen syöksee esiin yhden ja saman kirjan, yhden ja saman nimen: Vuonna 1984, **George Orwell**.

Tässä sitä taas mennään: aika kirjoittaa näitä sanoja puolestani, minä olen vain tahdoton, tiedoton välikappale, joka siirtää korkeamman hengen paperille. Orwellin kuvaamassa kuvitteellisessa Oseaniassa puolueella on tiukka kontrolli kielestä ja sen uudistamisesta niin, että se palvelee puolueen ideologiaa ja tekee poliittisen vastarinnan mahdottomaksi.

Orwell, jos joku, ymmärsi kielen ja sanojen voiman: sen, kuinka kieli osaltaan muovaa ja rakentaa todellisuuden, jossa ihmiset elävät. Ilman sanoja, jotka viittaavat poliittiseen vastarintaan, ei ole poliittista vastarintaa.

Nykyinen kieleemme on alati muuttuva organismi, joka elää nopeiden yhteiskunnallisten ja teknologisten muutosten mukana ja osaltaan myös vaikuttaa niihin. Ei ole puoluetta ja ideologiaa kontrolloimassa kieltä, mutta on silti paljon merkittäviä tahoja, jotka luovat uutta kieltä, uusia sanoja, uusia tapoja ilmaista vallitsevaa todellisuutta.

Eräitä uuskielen peräti innovatiivisimpia tuottajia ovat hyvinvointialueet ja niiden alla toimiva julkisen terveydenhuollon sokkeloinen ja velkainen koneisto, hämmäinen ja näkymätön voima, joka pakenee tarttuvan otteesta.

Hyvinvointialue sanana itsessään on kiinnostava uuskielen esimerkki: alue, jossa ilmeisesti voidaan hyvin. Kun koko maa on jaettu hyvinvointialueisiin, on ilmeisesti niin, että hyvin voidaan kauttaaltaan Suomi-nimisen valtion rajojen sisäpuolella.

Passiivi ei ota kantaa, kuka tai ketkä voivat hyvin. Eriäviäkin näkemyksiä hyvästä voinnista varmasti löytyy. Tosin olemmehan ilmeisesti maailman onnellisin kansa – ilmeisesti meidän on myös voitava hyvin.

Varkaudessa hyvinvointialueen tuottamissa kotihoidon palveluissa on henkilöstöpulan vuoksi kotikäyn-
tejä korvattu *etähoivakäynneillä*.

”

Hyvinvointialue on kiinnostava uuskielen esimerkki: alue, jossa ilmeisesti voidaan hyvin.

Uuskielen sanojen listaan voitaneen lisätä tämä kiinnostava, kolmesta eri osasta koostuva yhdyssana. Tarkastellaanpa sitä tarkemmin.

Ensimmäinen osa, *etä*, ei ole varsinainen sana vaan etuliite, jota digiaikana on onnistuttu yhdistämään kaikenmoisiin yhteyksiin: kyse on siis tietoverkon välityksellä tapahtuvista toiminnoista, jotka aiemmin eivät olleet mahdollisia hoitaa kuin tiettyssä tilassa ja ajassa.

Etä viittaa johonkin, joka on etäällä, kaukana.

Hoiva taas tuo miellelyhtymän hoivaajan pehmeästä otteesta, potilaan otsan silittelystä, lämpimistä sanoista. Hoiva on hoitoa hellempi, pörröisempi sana, joka viittaa kokonaisvaltaisempaan huolenpitoon.

Etähoivakäynnin kaksi ensimmäistä osaa kertovat, että kyse olisi tietoverkon välityksellä tapahtuvasta huolenpidosta. Kun kyseisellä sanalla viitataan videovälitteisesti tapahtuvaan, potilaan – eli ”asiakkaan” – ja terveydenhuollon ammattilaisen väliseen kommunikaatioon, ollaan jo heikoilla jäillä. Videon välityksellä tuskin päästään siihen läheisyyteen, mihin sana hoiva viittaa.

Hoivassa kaikuu tietynlainen fyysisen kosketuksen lataus, saman tilan jakaminen.

Juna suistuu kuitenkin lopullisesti raiteiltaan, kun yhtälöön tuodaan mukaan sana *käynti*. Kotikäynnissä ammattilainen vierailee ”asiakkaan” luona, mutta ”etäkäynnissä” kukaan ei vieraile missään.

Yhdellekään ovelle ei koputeta, yhtäkään kynnystä ei ylitetä. Yksikään ihminen, yksikään tilallinen keho ei siirry fyysisesti paikasta toiseen.

Kukaan ei käy, paitsi tietokone, ja sekin on mikä.

Etähoivakäynnin pitäisi siis yhtä aikaa sisältää etäällä tapahtuvaa hoivaa kuitenkin niin, että joku käy jossain, siis ilmeisesti hoivaaja hoidettavan luona. Vai luetaanko jossakin paikassa käymiseksi se, että siirtyy kahvikupin äärestä viereen tietokoneelle?

Pidän sanahirviötä julkeana kielen rikkomuksena, esimerkkinä uuskielen harhaanjohtavuudesta. Etähoivakäynti, paitsi kuulostaa tyhjältä lupaukselta kuin hyvinvointialue, on myös ennen muuta absurdi sana suhteessa siihen, minkälaiseen toimintaan sillä viitataan.

Se on sanana yhtä innovatiivinen kuin hyvinvointialueiden talous ja hyvinvoinnin yleinen tila maassa.

Yhteystiedot Warkauden Lehti

Päätoimittaja:
Sari Ristamäki
017 778 36 50

Uutistuottaja:
Tiina Laine
017 778 36 36

Toimittajat:
Aulikki Jääskeläinen 017 778 36 38
Päivi Konttinen 044 406 20 62

Mari Kosonen 017 778 36 62
Martti Ripaoja 044 5255 951
Ilona Noponen 040 482 71 14
Merja Turunen 017 778 36 35
Sirpa Ylönen 017 778 36 41
Rauno Ylönen 017 778 36 34

Sähköpostit:
toimitus@warkaudenlehti.fi
etunimi.sukunimi@media.fi
urheilu@warkaudenlehti.fi

Osoite:
Taipaleentie 17, 78250 Varkaus
PL 161, 78200 Varkaus

Tilausasiat ja lukijailmoitukset:
warkaudenlehti.fi/asiakaspalvelu
asiakaspalvelu@savonmedia.fi
lukijailmoitukset@media.fi
017 303 500 ma-pe klo 8–16

Tilaushinnat verkossa:
oma.media.fi/tilaushinnat

Mediamyynti:
https://www.meks.fi/savo
puh. 017 303 660
mainos.savonmedia@media.fi

Kustantaja: Savon Media Oy
Painopaikka: Lehtisepät Varkaus

ISSN 03560996
Uutismedian liiton jäsen

Jos et saanut lehteä:
Postin varhaisjakelu: 0100 4090
ma-pe 6–16, la-su 6–12
Postin päiväjakelu: 0100 5577
ma-pe 8–16
Heittolaatikkopaketti: 017 303 500